

Bruxelles, 15.7.2015
COM(2015) 400 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

UN NOU ÎNCEPUT PENTRU LOCURI DE MUNCĂ ȘI CREȘTERE ÎN GRECIA

Introducere:

Poporul grec a traversat momente extrem de dificile de la declanșarea crizei financiare și economice, în urmă cu șase ani. Cauzele crizei s-au acumulat de-a lungul mai multor ani înainte de a deveni vizibile. Ca urmare a competitivității scăzute, a productivității reduse, a rigidității pieței forței de muncă și a pieței produselor, precum și a nivelurilor foarte ridicate ale deficitului și ale datoriei publice, în 2010 economia Greciei a ajuns în pragul incapacității de plată.

Pe parcursul acestei perioade dificile, UE a fost alături de Grecia, sprijinind-o în calitate de membru al familiei Uniunii Europene. În plus față de asistența financiară a UE în termeni de creditare foarte favorabili¹, fondurile UE reprezintă cea mai mare sursă de investiții străine directe în Grecia și o expresie foarte concretă a solidarității și a sprijinului european. Sprijinul și asistența de care a beneficiat Grecia în ultimii ani și de care va beneficia în anii următori din partea UE, a statelor sale membre, a altor părți internaționale și a investitorilor privați se ridică la peste 400 de miliarde EUR². Aceasta reprezintă mai mult de 230 % din PIB-ul Greciei din 2014 sau aproximativ 38 000 EUR pentru fiecare cetățean grec. În prezent, valoarea fondurilor UE și internaționale în favoarea Greciei depășește deja valoarea Planului Marshall, conceput de SUA pentru a sprijini întreaga Europă după Al Doilea Război Mondial.

S-au făcut multe eforturi pentru modernizarea și reformarea țării, precum și pentru a asigura o utilizare optimă a fondurilor UE în sprijinul priorităților Greciei, iar aceste eforturi au dat roade: finanțele publice și sectorul bancar au fost stabilizate și s-au realizat reforme importante în domenii precum asigurările sociale, pensiile, asistența medicală și politica privind piața forței de muncă. Grecia a înregistrat din nou creștere economică, cu o creștere a PIB-ului real de 0,8 % în 2014, iar conform previziunilor această creștere urma să se consolideze și mai mult, dacă între timp contextul nu ar fi devenit incert. Circa 100 000 de noi locuri de muncă au fost create anul trecut, iar în cele din urmă rata șomajului a început să scadă. Consumul privat a început să crească pentru prima dată în ultimii cinci ani, iar încrederea sporită în redresarea economică a determinat mai multe investiții în echipamente pentru prima dată din 2008.

Ingredientele pentru realizarea unei redresări durabile continuă să fie în mare măsură prezente. Obstacolele imediate din calea unei creșteri durabile sunt reprezentate de înăsprirea condițiilor de finanțare și de incertitudinile predominante cu privire la perspectivele economice și politice ale Greciei. Pentru a reveni pe calea creșterii și a ocupării forței de muncă, Grecia trebuie să continue reformele și să abordeze provocările de ordin structural cu care se confruntă.

¹ Grecia beneficiază de împrumuturi din Fondul european de stabilitate financiară (FESF) la o rată de 1,35 %, în timp ce înaintea crizei putea obține împrumuturi pe piață la o rată de aproximativ 5 %. Scadența medie ponderată a împrumuturilor europene către Grecia este de 32,5 ani, iar până în 2023 aceasta nu trebuie să ramburseze nici dobândă, nici principal.

² Această sumă cuprinde patru părți: 1) asistență financiară în valoare de peste 240 de miliarde EUR (primul și al doilea program de ajustare economică pentru Grecia); 2) finanțare UE de aproape 42 de miliarde EUR pentru perioada 2007-2013, care constă în aproximativ 24 de miliarde EUR din fondurile structurale, Fondul de coeziune și fondurile pentru pescuit și dezvoltare rurală ale UE și aproximativ 17 miliarde EUR destinate plăților directe către agricultori și măsurilor de sprijin pentru piețele agricole; 3) finanțare UE în valoare de peste 35 de miliarde EUR pentru perioada 2014-2020, care constă în 20 de miliarde EUR din fondurile structurale și de investiții europene și peste 15 miliarde EUR destinate plăților directe către agricultori și măsurilor de sprijin pentru piețele agricole; și 4) 100 de miliarde EUR reprezentând implicarea sectorului privat.

În ansamblu, nivelul sprijinului acordat Greciei de UE și de partenerii internaționali este fără precedent și poate avea un impact semnificativ în anii următori. Deciziile adoptate la summitul zonei euro din 12 iulie 2015 stau mărturie pentru dorința zonei euro de a sprijini Grecia, cu condiția ca aceasta să facă pașii necesari pentru a restabili încrederea și credibilitatea și pentru a reveni la o situație sustenabilă.

Scopul prezentei comunicări este de a defini o abordare reînnoită privind mijloacele substanțiale disponibile din bugetul UE, care să reprezinte un nou început pentru locuri de muncă și creștere economică în Grecia. Summitul zonei euro din 12 iulie 2015 a relevat intenția Comisiei de a conlucra cu autoritățile din Grecia pentru a mobiliza 35 de miliarde EUR în vederea finanțării investițiilor și a activității economice în Grecia, inclusiv la nivelul IMM-urilor. Prezenta comunicare va completa setul cuprinzător de reforme și angajamente care sunt în curs de a fi aplicate de Grecia și care vor sta la baza unui program de sprijin pentru stabilitate destinat Greciei, instituit în temeiul Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate.

Finanțarea UE a fost principala sursă de investiții publice în Grecia în timpul crizei. De exemplu, metroul din Atena, Spitalul General din Katerini, Muzeul Acropole, precum și sistemul de termoficare din Kozani au fost finanțate în cea mai mare parte din bugetul UE. Cu sprijinul Comisiei, Grecia ar trebui să poată primi peste 35 de miliarde EUR din bugetul UE în cursul perioadei de finanțare 2014-2020. 20 de miliarde EUR din fondurile structurale și de investiții europene ar putea fi mobilizate pentru crearea de locuri de muncă și obținerea unei creșteri durabile, iar agricultorii greci ar urma să beneficieze în continuare de plăți directe în valoare de peste 15 miliarde EUR. Primele plăți către Grecia efectuate din aceste fonduri UE în 2014 și în 2015 se ridică deja la aproape 4,5 miliarde EUR.

Dacă va fi utilizată la întregul său potențial, direcționată judicios și utilizată în mod corespunzător, această finanțare va contribui la redresare și va consolida baza necesară pentru a asigura locuri de muncă, creștere economică și coeziune socială durabile. Aceste fonduri pot oferi o bază solidă pentru îmbunătățirea situației economice. Acestea vor injecta investiții direct în economia reală, creând astfel locuri de muncă și sprijinind reformele necesare pentru a contribui la transformarea economiei și a îmbunătăți nivelul de trai al cetățenilor. În plus, Planul de investiții pentru Europa al Comisiei și intrarea în vigoare a Fondului european pentru investiții strategice vor avea un rol important în ceea ce privește mobilizarea investițiilor private prin intermediul fondurilor publice.

Toate acestea nu reprezintă încă o realitate pentru Grecia. Condițiile financiare aspre, incertitudinea în legătură cu situația economică generală, ezitățile cu privire la priorități și blocajele administrative rămase afectează planurile de investiții ale multor părți și pun sub semnul întrebării capacitatea autorităților de a utiliza în mod corespunzător și pe deplin finanțarea UE disponibilă. În prezent, există riscul ca un număr important de proiecte din cadrul politicii de coeziune să nu fie finalizate. De asemenea, în cazul în care autoritățile elene nu vor utiliza pe deplin finanțarea UE acordată în temeiul perioadei de finanțare 2007-2013, care este încă disponibilă până la sfârșitul anului 2015, și anume o sumă de aproximativ 2 miliarde EUR pentru politica de coeziune, această sumă neutilizată ar fi pierdută. Aceasta ar însemna că, începând cu 2016, proiectele începute care nu au fost încă finalizate ar avea nevoie de o finanțare națională suplimentară, dacă acestea nu mai pot continua să fie susținute prin programele din perioada 2014-2020. În plus, pentru ca Grecia să beneficieze de finanțarea UE, este de asemenea necesar ca cerințele juridice de bază în ceea ce privește respectarea normelor UE, buna gestiune financiară a fondurilor și contabilitatea să fie respectate pe deplin.

După ce se va restabili încrederea, sprijinul public acordat din fondurile UE combinat cu inițiativele private ar trebui să declanșeze o relansare semnificativă a activității economice. Împreună cu realizarea reformelor destinate să transforme Grecia într-o destinație atractivă pentru investițiile străine, acestea ar trebui să ducă la angajarea pe o traiectorie susținută de creștere și creare de locuri de muncă. Comisia este pregătită să colaboreze cu Grecia, cu celelalte state membre, cu creditorii internaționali și cu investitorii privați pentru a susține acest nou început.

1. Fondurile UE pentru combaterea șomajului și stimularea creșterii economice în Grecia

1.1. Câți bani sunt disponibili?

Grecia poate beneficia de fondurile UE – în principal de granturi – sub rezerva îndeplinirii condițiilor stabilite de normele de finanțare ale UE³. De asemenea, Grecia beneficiază de programele UE deschise tuturor statelor membre, în cadrul cărora întreprinderile, cercetătorii și cetățenii din Grecia pot prezenta proiecte pentru a obține finanțare.

Pentru perioada 2007-2013, Grecia a primit deja 38 de miliarde EUR (17,5 % din PIB-ul mediu anual al Greciei din perioada respectivă) în cadrul politicilor de coeziune, agricolă, rurală și privind pescuitul ale UE. Alocarea totală pentru perioada de programare 2007-2013 este de aproape 42 de miliarde EUR.

În ceea ce privește politica de coeziune, dacă toate condițiile vor fi îndeplinite, autoritățile elene vor putea continua să primească rambursări în limita plafonului regulamentar de 95 % pentru cheltuielile eligibile efectuate în cadrul programelor din perioada 2007-2013. Grecia a atins deja o rată de absorbție a fondurilor de peste 90 %, prin urmare suma maximă disponibilă pentru rambursarea declarațiilor de cheltuieli eligibile în perioada de programare 2007-2013 se apropie de plafonul de aproape 820 de milioane EUR. Această sumă va fi completată de plățile finale de închidere către Grecia pentru perioada 2007-2013, care pot fi efectuate până în 2018-2019 și care reprezintă până la 5 % din alocările totale ale UE (aproximativ 1 miliard EUR), sub rezerva prezentării unor declarații finale privind cheltuielile eligibile și a unor documente de închidere până la termenul regulamentar, 31 martie 2017. O punere în aplicare rapidă pe teren va permite utilizarea integrală a fondurilor UE până la suma maximă disponibilă până la 31 decembrie 2015, respectându-se termenul final pentru eligibilitate.

În perioada 2014-2020, Grecia va putea beneficia de peste 35 de miliarde EUR din fondurile UE prin intermediul următoarelor instrumente:

³ Condițiile includ îndeplinirea cerințelor administrative și juridice și furnizarea unei cofinanțări naționale suficiente (a se vedea mai jos).

- Fondul european de dezvoltare regională și fondul de coeziune, care susțin investițiile realizate de IMM-uri, activitățile de inovare și cercetare, digitalizarea și măsurile de îmbunătățire a mediului de afaceri, precum și infrastructurile-cheie pentru transportul durabil, protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor, economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon și măsurile în domeniul schimbărilor climatice;
- Fondul social european, care finanțează politicile active în domeniul pieței forței de muncă și al incluziunii sociale, pentru a oferi tinerilor și șomerilor de lungă durată posibilități de a-și găsi un loc de muncă, posibilități de formare și de efectuare a unui stagiu de ucenicie;
- inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”, care ajută tinerii să dobândească primele experiențe profesionale și să beneficieze de o educație, de stagii de ucenicie și de formare profesională de mai bună calitate;
- Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane, care oferă asistență, hrană, îmbrăcăminte, produse de igienă și alte articole esențiale persoanelor care au cea mai mare nevoie de un astfel de ajutor, pentru a le atenua dificultățile;
- Fondul european de garantare agricolă, care acordă plăți directe agricultorilor sub formă de ajutor pentru venit și măsuri de sprijinire a piețelor agricole cheie;
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, care contribuie la competitivitatea sectorului agricol, promovează tehnologiile agricole inovatoare și gestionarea durabilă a pădurilor, precum și dezvoltarea economică și crearea de locuri de muncă în zonele rurale;
- Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, care ajută comunitățile din zonele de coastă să-și diversifice economia locală și contribuie la tranziția către un pescuit durabil.

În plus, proiectele elene vor continua să beneficieze de finanțarea oferită de programele tematice aplicabile la nivelul întregii UE, cum ar fi Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) în domeniul energiei și al transporturilor, programul Orizont 2020 pentru cercetare și inovare, Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a IMM-urilor sau programul LIFE pentru mediu și politici climatice. Aceste fonduri pot sprijini proiecte precum conectarea porturilor Igoumenitsa, Patras, Pireu și Salonic în cadrul unei rețele transeuropene, legăturile feroviare dintre Atena/Pireu și Salonic și investițiile în energia din surse regenerabile.

1.2. Beneficiază Grecia de un tratament special?

În prezent, Grecia beneficiază de un tratament preferențial, având în vedere situația deosebită în care se află. Programele elene finanțate cu fonduri UE în perioada de programare 2007-2013 primesc o proporție mai mare de finanțare din partea UE (și, prin urmare, sumele de cofinanțare din partea Greciei sunt mai mici) în comparație cu multe alte țări. Acest lucru se realizează printr-o cofinanțare suplimentară din partea UE de 10 %, asigurată până la jumătatea anului 2016; în multe cazuri, aceasta înseamnă că UE plătește până la 95 % din costurile totale ale investițiilor pentru perioada de finanțare 2007-2013 (față de procentul maxim de 85 % aplicabil în mod normal).

În ultima vreme, din cauza lipsei fondurilor publice, autoritățile locale și regionale, precum și cele naționale s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește realizarea unor investiții deosebit de necesare. Ca o măsură excepțională și dată fiind situația unică a Greciei, în cazul investițiilor care urmează a fi finanțate în perioada de programare 2007-2013, Comisia va înainta o serie de propuneri de îmbunătățire a lichidității imediate, astfel încât să se poată efectua investiții în prezent care să aibă un impact pozitiv asupra creșterii și a locurilor de

muncă. Acestea vor include eliberarea înainte de termen a ultimei tranșe de 5 % din plățile pe care mai trebuie să le efectueze UE, păstrate în mod normal până la închiderea programelor, și aplicarea unei rate de cofinanțare de 100 % pentru perioada 2007-2013. Acest lucru trebuie să fie condiționat de instituirea de către autoritățile elene a unui mecanism prin care să se asigure că sumele suplimentare puse la dispoziție prin aceste măsuri sunt pe deplin utilizate pentru beneficiarii și operațiunile din cadrul programelor. Acest lucru s-ar traduce în lichidități suplimentare disponibile imediat în valoare de aproximativ 500 de milioane EUR și în economii pentru bugetul Greciei de aproximativ 2 miliarde EUR, sume care vor fi disponibile pentru a relua finanțarea pentru investițiile care sprijină creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Comisia va propune, de asemenea, să majoreze cu 7 puncte procentuale rata prefinanțării inițiale pentru programele din perioada 2014-2020 din Grecia⁴. Prin această prefinanțare suplimentară se mai poate pune la dispoziție 1 miliard EUR, sumă care să fie utilizată numai pentru lansarea proiectelor cofinanțate în cadrul politicii de coeziune, în deplină conformitate cu articolul 81 alineatul (2) din Regulamentul privind dispozițiile comune. Prefinanțarea sporită va contribui la atenuarea problemelor de lichidități care frânează investițiile și va permite să se obțină mai rapid rezultate pe teren în ceea ce privește activitatea întreprinderilor și crearea de locuri de muncă. Această expresie a unei solidarități excepționale cu Grecia va fi însoțită de măsuri robuste destinate să asigure buna gestiune financiară și conformitatea cheltuielilor cu normele în vigoare. Toate aceste măsuri vor fi puse în aplicare în limitele alocărilor naționale convenite în actualul cadru financiar multianual pentru perioada 2014-2020.

Pentru a accelera execuția fondurilor UE și a facilita activitatea autorităților, Comisia Europeană va continua să sprijine Grecia pentru ca aceasta să valorifice fondurile la maximum. La jumătatea lunii martie 2015, Comisia a înființat un grup la nivel înalt cu autoritățile elene, care va lucra intens pe două fronturi: sprijinirea Greciei în eforturile acesteia de a se asigura că toate fondurile disponibile pentru perioada de finanțare 2007-2013 sunt utilizate la timp, înainte de termenul-limită, și anume până la sfârșitul anului în curs, precum și sprijinirea Greciei să îndeplinească cerințele necesare pentru a accesa toate fondurile UE disponibile în actuala perioadă de programare, 2014-2020.

În 2016, Comisia va reexamina alocarea fondurilor din cadrul politicii de coeziune către toate statele membre pentru perioada 2017-2020, astfel încât să se țină seama de cele mai recente statistici privind PIB. Este probabil ca această reexaminare să ducă și la o majorare suplimentară a finanțării UE disponibile pentru investițiile din Grecia.

1.3. În ce scopuri pot fi folosiți acești bani?

Investiții

În perioada 2015-2017, în plus față de fondurile UE sub formă de granturi, Grecia poate beneficia de Planul de investiții pentru Europa al Comisiei, în valoare de 315 miliarde EUR. Finanțarea oferită de noul Fond european pentru investiții strategice (FEIS) nu este alocată în funcție de țară sau de sector, ci, la fel ca în cazul tuturor țărilor, investitorii publici și privați din Grecia vor putea utiliza asistența tehnică sporită oferită de Platforma europeană de

⁴ Această majorare nu include inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”, în cazul căreia prefinanțarea a fost deja sporită la 30 %; a se vedea Regulamentul (UE) nr. 2015/779 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1304/2013.

consiliere în materie de investiții pentru a-i ajuta să prezinte proiecte de înaltă calitate și viabile din punct de vedere economic. Investitorii vor putea beneficia, de asemenea, de asistență tehnică suplimentară pentru elaborarea proiectelor lor. O modalitate bună de a oferi acces rapid la finanțarea din FEIS ar fi un parteneriat între Instituția pentru Creștere Economică din Grecia și FEIS.

Banca Europeană de Investiții (BEI) susține în mod activ economia elenă. Din 2007, aceasta a oferit finanțare sub formă de credite pentru investiții în valoare de peste 11 miliarde EUR. Această finanțare s-a axat asupra energiei, transporturilor, industriei, IMM-urilor și proiectelor de mediu.

Proiectele de investiții din Grecia ar putea beneficia și de posibilitățile de creditare oferite de instituțiile financiare internaționale al căror membru este. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a acordat Greciei statutul de țară de operațiuni BERD până la sfârșitul anului 2020, acest statut fiind necesar pentru ca o țară să fie eligibilă pentru sprijin din partea BERD. BERD va deschide în curând un birou de reprezentare în Grecia și își va începe activitățile printr-un volum estimat de investiții anuale de aproximativ 500 de milioane EUR. Consiliul BERD a aprobat o primă serie de proiecte de facilitare a comerțului, în valoare de 30 de milioane EUR. Există posibilitatea ca Societatea Financiară Internațională (SFI) să își reia activitatea în Grecia prin intermediul unei selecții de proiecte cu impact puternic din sectorul financiar și din domeniul infrastructurilor.

Combaterea șomajului, a sărăciei și a condițiilor sociale precare

Finanțarea acordată de UE vizează dezvoltarea resurselor umane și investițiile în educație și în învățarea pe tot parcursul vieții. Aceasta contribuie, de asemenea, la atenuarea consecințelor negative ale crizelor sectoriale sau locale neprevăzute de pe piața forței de muncă. Din pachetul financiar global în valoare de 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții europene aflat la dispoziția Greciei pentru perioada 2014-2020, aproximativ 3,9 miliarde EUR vor fi puse la dispoziția Greciei pentru a contribui la impulsivitatea ocupării forței de muncă, precum și la reducerea sărăciei și a excluziunii sociale. Autoritățile elene estimează că ar urma să primească sprijin cel puțin 250 000 de șomeri, precum și 180 000 de persoane care sunt deja încadrate în muncă și ar avea de câștigat de pe urma cursurilor de formare, aproximativ 30 000 de migranți și de romi, 33 000 de persoane care trăiesc în gospodării fără niciun venit, 10 000 de persoane cu handicap și 80 000 de alte persoane defavorizate.

Fondurile UE contribuie la crearea unor locuri de muncă mai bune și a unor șanse mai echitabile pentru toți. Acestea acționează prin investițiile în competențe, experiență și formarea lucrătorilor, a tinerilor și a tuturor persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. În mod concret, aceste investiții contribuie la spiritul antreprenorial și la crearea de locuri de muncă, ameliorează sistemele de învățământ și de formare profesională și modernizează administrația publică.

De exemplu, au fost puse la dispoziție servicii de îngrijire pentru aproximativ 300 000 de copii, îmbunătățind posibilitățile de încadrare în muncă ale unui număr de aproximativ 250 000 de mame. Un sprijin financiar semnificativ pentru reformarea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă (OAED) va ajuta persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă să se încadreze în muncă. Fondurile UE sprijină, de asemenea, persoanele cele mai vulnerabile din societate, ajutându-le să obțină un acces mai bun la serviciile publice. Dacă vor fi utilizate în mod eficace, acestea vor spori incluziunea socială și vor reprezenta un mijloc de combatere a sărăciei, în special pentru persoanele din Grecia care au cea mai mare nevoie de ajutor.

Peste 149 000 de tineri greci cu vârsta mai mică de 25 de ani (cu alte cuvinte, peste 50 % dintre aceștia) erau șomeri la începutul acestui an. Finanțarea acordată de UE în cadrul „Garanției pentru tineret” urmărește să ajute 45 000 de tineri să câștige experiență profesională și să beneficieze de formare. Peste 170 de milioane EUR au fost alocate Greciei în cadrul Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI). Această finanțare va ajuta tinerii care nu sunt actualmente încadrați în muncă și care nu urmează niciun program educațional sau de formare. Se așteaptă ca peste 100 000 de tineri să beneficieze de pe urma programele sprijinite în cadrul YEI prin punerea la dispoziție a unor stagii de ucenicie și stagii de formare profesională și prin promovarea spiritului antreprenorial.

În plus, în perioada 2014-2020, o sumă de peste 280 de milioane EUR se află la dispoziția Greciei în cadrul Fondului de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane. Acești bani vor fi direcționați spre combaterea sărăciei prin furnizarea de produse de primă necesitate (cum ar fi alimente, încălțăminte și produse de igienă), precum și prin contribuția la incluziunea socială.

Cercetarea, inovarea și educația

Construirea unei economii bazate în mai mare măsură pe cunoaștere necesită o cooperare mai strânsă între cercetarea din sectorul public și agenții economici. Pentru aceasta sunt, de asemenea, necesare politici care să se concentreze asupra unui număr limitat de priorități în materie de cercetare și inovare și care să valorifice punctele forte ale Greciei și să fie susținute prin fonduri corespunzătoare. Cu toate acestea, finanțarea activităților de cercetare și inovare rămâne scăzută în Grecia, iar fondurile UE au, prin urmare, o contribuție esențială. Din pachetul financiar global în valoare de 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții europene aflat la dispoziția Greciei pentru perioada 2014-2020, aproximativ 1,3 miliarde EUR au fost alocate investițiilor în cercetare și inovare. Acest lucru va ajuta peste 2 000 de IMM-uri să coopereze cu institute de cercetare și va stimula competitivitatea acestora în viitor. Organizații din Grecia coordonează 43 de mari proiecte europene de cercetare și participă la un total de 312 proiecte. În cadrul programului Orizont 2020, Grecia poate beneficia de mecanismul de sprijin al politicilor pentru a avea acces la expertiza necesară punerii în aplicare a unor reforme eficace ale sistemelor sale de cercetare și inovare. Fondurile UE vor sprijini, de asemenea, adoptarea unor tehnologii cu emisii scăzute de carbon în Grecia.

Fondurile UE pot contribui la sporirea competențelor și a capacității de inserție profesională, precum și la modernizarea educației, a formării și a activităților pentru tineret. Calificările și abilitățile mai numeroase și de mai bună calitate sunt cruciale pentru ca forța de muncă să aibă competențele de care are nevoie economia. Fondurile UE acordă sprijin proiectelor care vizează reducerea numărului de abandonuri școlare, sporirea gradului de valorificare a oportunităților de ucenicie și de învățare pe tot parcursul vieții, precum și îmbunătățirea învățământului terțiar. UE oferă finanțare pentru mobilitatea elevilor, a studenților și a profesorilor, astfel încât aceștia să poată studia, să poată beneficia de formare sau să poată preda în străinătate. În 2014, UE a finanțat 440 de proiecte de mobilitate în domeniul educației în Grecia cu o sumă de aproximativ 36 de milioane EUR, dând ocazia să studieze și să învețe în altă țară unui număr de aproape 15 000 de studenți, cadre didactice, participanți la învățământul profesional și alți participanți. În 2015 au fost depuse 1 200 de proiecte grecești, implicând un număr de până la 30 000 de persoane.

Grecia poate beneficia, de asemenea, de fondurile UE pentru construcția sau renovarea școlilor, a universităților, a centrelor pentru copii preșcolari și a centrelor de îngrijire a

copiilor. În perioada 2014-2020, sunt disponibile resurse pentru a moderniza și a construi o nouă infrastructură pentru învățământul terțiar (87 de milioane EUR), învățământul profesional (20 de milioane EUR), învățământul primar și secundar (150 de milioane EUR), precum și pentru copiii preșcolari și pentru centrele de îngrijire (29 de milioane EUR).

Agricultură și pescuit

Sectorul agricol și cel al pescuitului dispun de un enorm potențial de a îmbunătăți competitivitatea țării.

Până în 2020, Grecia poate beneficia de aproape 20 de miliarde EUR pentru sectorul agricol și zonele rurale. În această cifră sunt incluse aproximativ 4,7 miliarde EUR provenite din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, care fac parte din pachetul financiar global în valoare de 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții europene aflat la dispoziția Greciei pentru perioada 2014-2020, și aproximativ 15 miliarde EUR constând în plăți directe care vor contribui la sprijinirea veniturilor agricultorilor și producătorilor. În 2013, de aceste plăți au beneficiat peste 700 000 de agricultori. În prezent, sunt disponibile scheme de sprijin pentru venit destinate agricultorilor activi, în timp ce fermierii tineri vor primi sprijin pentru înființarea de mici întreprinderi. De asemenea, UE pune la dispoziție resurse pentru a ajuta agricultorii să își comercializeze mai bine produsele, acordând sprijin pentru fructe și legume, ulei de măsline, vin, produse lactate și miere. Suma de 4,7 miliarde EUR este rezervată pentru inițiative care vor îmbunătăți competitivitatea sectorului agricol din Grecia, asigurând în același timp protejarea ecosistemelor și o utilizare eficientă a resurselor naturale. Astfel de inițiative creează oportunități de ocupare a forței de muncă în zonele rurale și promovează inovarea.

În sectorul maritim și al pescuitului, fondurile UE disponibile pentru Grecia în pachetul financiar global în valoare de 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții europene se ridică la aproape 400 de milioane EUR. Acestea pot contribui la sprijinirea diversificării economiilor insulare și de coastă, precum și a tranziției către un pescuit sustenabil. Fondurile pot fi utilizate, de asemenea, la sporirea competitivității IMM-urilor, a pescuitului, a acvaculturii (unul dintre principalele sectoare exportatoare de produse alimentare din Grecia) și a sectorului prelucrării, precum și la sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon. Se includ aici promovarea utilizării eficiente a resurselor și a unei dezvoltări teritoriale durabile care să se axeze pe ocuparea forței de muncă și crearea de locuri de muncă.

Energie, transporturi și mediu

Până în 2020 sunt disponibile aproximativ 900 de milioane EUR pentru a finanța investițiile în energie, sumă provenind din cele 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții ale UE. Sectorul energetic este de asemenea considerat unul dintre cele care au cel mai mare potențial de îmbunătățire a competitivității țării. Aproape 500 de milioane EUR sunt disponibile pentru a îmbunătăți eficiența energetică în clădirile publice și rezidențiale și în IMM-uri, precum și pentru cogenerarea și termoficarea cu randament înalt din Grecia. Se așteaptă ca astfel de investiții să conducă la o mai bună clasificare în ceea ce privește consumul de energie pentru aproximativ 26 000 de gospodării și la o scădere cu aproximativ 97 047 000 kWh/an a consumului primar de energie pentru clădirile publice. Suma de 285 de milioane EUR este disponibilă pentru sistemele inteligente de stocare și de transport al energiei, în timp ce alte 46 de milioane EUR sunt destinate rețelelor inteligente de distribuire a energiei electrice. Datorită acestor investiții, aproximativ 200 000 de noi utilizatori au putut fi conectați la rețelele inteligente. De asemenea, suma de 94 de milioane EUR este disponibilă

pentru investiții în energia din surse regenerabile. În plus față de fondurile provenite din politica de coeziune a UE, Uniunea finanțează, de asemenea, proiecte specifice de infrastructură energetică. Din 2014 până în prezent au fost deja selectate proiecte de infrastructură din domeniul energiei din Grecia care beneficiază de sprijin din partea UE în valoare de 8,5 milioane EUR.

Din pachetul financiar global în valoare de 20 de miliarde EUR din cadrul fondurilor structurale și de investiții europene aflat la dispoziția Greciei pentru perioada 2014-2020, aproape 3 miliarde EUR vor fi disponibile pentru a sprijini tranziția către un sector al transporturilor eficient din punct de vedere energetic și fără emisii de carbon, pentru finanțarea construirii de noi linii de tramvai și de metrou, pentru modernizarea liniilor de cale ferată existente și pentru construirea de noi drumuri. UE finanțează, de asemenea, proiecte de infrastructură de transport esențiale pentru rețeaua centrală de transport a UE.

Gestionarea deșeurilor, depozitarea ilegală a deșeurilor și protecția resurselor de apă rămân motive de îngrijorare majore pentru Grecia. Până în 2020 vor fi disponibile 2,5 miliarde EUR pentru a îmbunătăți protecția mediului și pentru a contribui la finanțarea tranziției către o economie ecologică. Din această sumă, aproximativ 950 de milioane EUR sunt disponibile pentru investițiile în materie de gestionare a deșeurilor. UE finanțează, de asemenea, proiecte de mediu prin intermediul unor programe desfășurate la nivelul întregii Uniuni. Începând din 2014, beneficiari din Grecia – autorități locale, universități și ONG-uri – au primit 12 milioane EUR în acest scop.

2. Sprijin pentru reformă și punerea în aplicare a fondurilor UE

În septembrie 2011, Comisia a înființat Grupul operativ pentru Grecia. Mandatul acestuia a fost să stabilească și să pună în aplicare un program cuprinzător de asistență tehnică pentru Grecia, destinat să sprijine punerea în aplicare a programului de ajustare UE/FMI și să accelereze absorbția fondurilor UE.

Eforturile de reformare în profunzime întreprinse de Grecia au fost direcționate, însoțite și intensificate cu asistența și sprijinul oferite de Grupul operativ pentru Grecia. Printre reforme s-au numărat îmbunătățirea modului de funcționare a administrației publice, combaterea corupției, a spălării de bani și a fraudei, îmbunătățirea asistenței medicale, elaborarea unui program care să ofere un venit minim generalizat și facilitarea schimburilor comerciale. Asistența tehnică a avut un rol esențial în relansarea unor proiecte de autostrăzi importante din punct de vedere economic.

Grecia și-a îmbunătățit în mod semnificativ gradul de absorbție a fondurilor structurale: în timp ce în 2011 aceasta se clasa abia pe locul 18 în ceea ce privește utilizarea fondurilor, la sfârșitul anului 2014 era pe locul 6⁵.

Având în vedere provocările în materie de reforme cu care urmează să se confrunte un număr de state membre, inclusiv Grecia, Comisia a decis să creeze un Serviciu de sprijin pentru reformele structurale – o structură permanentă, dar foarte flexibilă, având capacitatea de a furniza statelor membre sprijin adaptat în anumite domenii de politică⁶. Începând cu luna iulie a acestui an, un astfel de sprijin nu va mai fi destinat doar statelor membre care fac obiectul

⁵ Acest clasament se referă la absorbția de fonduri din Fondul european de dezvoltare regională (FEDER), Fondul de coeziune (FC) și Fondul social european (FSE).

⁶ Decizia Comisiei din 17 iunie 2015.

unor programe de asistență macroeconomică, ci se va oferi un sprijin cu caracter mai general în ceea ce privește pregătirea și punerea în aplicare a unor reforme structurale și administrative care favorizează creșterea economică, în special în contextul proceselor de guvernare economică, inclusiv prin acordarea de asistență pentru utilizarea eficientă și eficace a fondurilor structurale ale UE. Sprijinul va viza domenii precum gestionarea veniturilor și a finanțelor publice, îmbunătățirea mediului de afaceri, politicile privind piața forței de muncă, reformele din sistemele de sănătate, dezvoltarea unor administrații publice eficiente și axate pe servicii, statul de drept și combaterea corupției.

Acest nou serviciu este coordonat de vicepreședintele Comisiei Valdis Dombrovskis, care se ocupa deja și de coordonarea lucrărilor Grupului de lucru la nivel înalt privind utilizarea optimă a fondurilor structurale în Grecia pentru catalizarea continuării investițiilor publice și private pentru redresarea economiei elene, inclusiv prin intermediul instrumentelor financiare.

Comisia este pregătită ca, la cererea Greciei, să continue să își acorde sprijinul în ceea ce privește conceperea și/sau punerea în aplicare a unor reforme structurale și instituționale în cadrul acestui nou cadru de asistență tehnică. Noua asistență tehnică propusă de Comisie ar direcționa și ar coordona sprijinul organizat în colaborare cu alte servicii ale Comisiei, cu alte state membre și/sau cu organizații internaționale.

Una dintre sarcinile imediate ar fi sprijinirea Greciei în ceea ce privește maximizarea absorbției fondurilor UE, asigurarea demarării cât mai rapide a investițiilor și a respectării cerințelor în materie de bună gestiune financiară și a termenelor relevante. În cadrul fondurilor UE aferente perioadei de programare 2014-2020, o sumă de aproape o jumătate de miliard EUR este disponibilă pentru asistența tehnică în domeniul politicii de coeziune pentru a consolida sistemele de gestionare și control, precum și capacitățile administrative în sprijinul furnizării și punerii în aplicare cu eficacitate a fondurilor UE.

Pentru asigurarea eficacității asistenței tehnice, ar fi esențială existența unei structuri de coordonare care să funcționeze bine în cadrul administrației elene, precum și eforturi direcționate, în strânsă cooperare cu Comisia și cu noul său Serviciu de sprijin pentru reformele structurale.

Comisia lucrează, de asemenea, la instituirea, cu titlu de proiect-pilot, a unui Fond fiduciar de asistență tehnică în valoare de 1,5 milioane EUR, care se preconizează să fie administrat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). Acesta ar sprijini elaborarea și punerea în aplicare a unor proiecte prioritare în Grecia care ar putea fi (co)finanțate de BERD și de Societatea Financiară Internațională (SFI).

3. Concluzii

Comisia a fost alături de Grecia pe tot parcursul crizei, acordând atât sprijin financiar, cât și asistență tehnică. Aceasta va continua să acționeze în această direcție pentru a relansa creșterea și a crea locurile de muncă de care cetățenii greci au atâtă nevoie. Pentru aceasta, este esențial să se ajungă la un acord care să asigure claritate și predictibilitate. Mobilizarea deplină a fondurilor UE va cataliza redresarea.

În aceste momente, este esențial ca Grecia să își recapete rapid stabilitatea financiară, astfel încât să poată beneficia pe deplin de sprijinul substanțial oferit de UE sub formă de granturi, împrumuturi și asistență tehnică pentru a construi un viitor sigur. Într-o perioadă în care sursele naționale de finanțare sunt supuse unor presiuni, acest sprijin poate contribui în mod decisiv la punerea bazelor pentru creare de locuri de muncă, creștere economică și coeziune socială durabile.

Grecia trebuie să facă ceea ce ține de ea. Prezenta comunicare va completa setul cuprinzător de reforme și angajamente care sunt în curs de a fi aplicate de Grecia și care vor sta la baza unui program de sprijin pentru stabilitate destinat Greciei, instituit în temeiul Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate.

Aceste reforme, împreună cu noile investiții, trebuie implementate rapid, deoarece joacă un rol esențial în restabilirea stării de sănătate a economiei. Eficacitatea fondurilor UE depinde de existența unui mediu macroeconomic stabil și favorabil, având la bază politici economice și bugetare solide. De asemenea, Grecia trebuie să abordeze o serie de deficiențe grave de la nivelul capacității sale administrative, pentru a putea beneficia de toate fondurile disponibile descrise în prezenta comunicare.

Comisia este pregătită să ofere în continuare sprijin tehnic prin noul său cadru de asistență tehnică și să facă noi propuneri organelor legislative ale UE pentru a majora prefinanțarea disponibilă pentru Grecia.

În parteneriat cu alte state membre, cu instituțiile UE și cu alți parteneri internaționali, Grecia își poate construi un viitor prosper în UE. Multe dintre condițiile necesare pentru a înregistra din nou creștere economică sunt deja îndeplinite, acum este momentul să se finalizeze acest proces și să se asigure un viitor durabil pentru Grecia.

Anexă

Tabelul 1. Finanțarea UE disponibilă pentru economia și societatea elenă (2014-2020, în milioane EUR)

PARTEA 1: Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI, YEI, FEAD, FEAGA)	Sume programate pentru perioada 2014-2020	Sume plătite deja 2014-12 iulie 2015
Fondul european de dezvoltare regională (FEDER)	8 397	230
Fondul de coeziune (FC)	3 247	92
Fondul social european (FSE)	3 691	104
Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI)	172	54
Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane (FEAD)	281	31
Agricultură		
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)	4 718	0
- Fondul european de garantare agricolă (FEAGA)	15 074	3 972
Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)	389	0
Subtotal – partea 1	35 969	4 483
PARTEA 2: Alte fonduri ale UE		Sume plătite deja 2014-12 iulie 2015
Orizont 2020		163,9
Mecanismul pentru interconectarea Europei		4,3
Proiecte energetice pentru sprijinirea redresării economice		3,8
Erasmus pentru toți		50,2
Competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii		0,5
Schimbări sociale și inovare socială		1,4
Vamă, Fiscalis și combaterea fraudei		0,8
Life+		12,8
Fondul pentru azil și migrație și Fondul pentru securitatea internă		28,2
Europa Creativă		2,7
Europa pentru cetățeni		0,5
Programul „Sănătate pentru creștere economică” și programul pentru protecția consumatorilor		1,4
Drepturi și cetățenie și Justiție		0,9
Protecția civilă		1,5
Produse alimentare și hrană pentru animale		5,2
Fondul european de ajustare la globalizare		28,6
Fondul de solidaritate al Uniunii Europene		4,7
Subtotal – partea 2		311
SUME TOTALE PLĂTITE (2014-12 IULIE 2015)		4 794

Tabelul 2. Finanțarea UE pentru sprijinirea economiei și societății elene (2007-2013, în milioane EUR)

PARTEA 1: Fonduri structurale, Fondul de coeziune, fondurile pentru agricultură și pescuit	Sume programate pentru 2007-2013	Sume plătite deja 2007-12 iulie 2015
Fondul european de dezvoltare regională (FEDER)	12 345	11 554
Fondul de coeziune (FC)	3 697	3 376
Fondul social european (FSE)	4 364	3 687
Agricultură		
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)	3 906	3 109
- Fondul european de garantare agricolă (FEAGA)	17 315	16 491
Fondul european pentru pescuit (FEP)	208	170
Subtotal – partea 1	41 835	38 387
PARTEA 2: Alte fonduri ale UE		Sume plătite 2007 - 2013
Al șaptelea program-cadru pentru cercetare		929,3
Rețele transeuropene		37,1
Proiecte energetice pentru sprijinirea redresării economice		6,0
Programul de învățare pe tot parcursul vieții și programul „Tineretul în acțiune”		224,4
Programul-cadru pentru inovare și competitivitate		52,4
Agenda politicii sociale		12,0
Vamă 2013 și Fiscalis 2013		6,3
Life+		47,3
Programul „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii” și programul „Securitate și protecția libertăților”		199,9
Cultura 2007-2013 și Media 2007		14,9
Europa pentru cetățeni		2,1
Programe de sănătate publică și protecția consumatorilor		8,3
Drepturi fundamentale, justiție și cetățenie		165,0
Protecție civilă		5,7
Fondul european de ajustare la globalizare		2,9
Fondul de solidaritate al Uniunii Europene		99,1
Subtotal – partea 2		1813
SUME TOTALE PLĂTITE (2007-12 IULIE 2015)		40 200